

HYVÄ SIJAINTI LÖYTYY YMPÄRISTÖNÄKÖKOHTIA VERTAILLEN

Tavoite

Viljelypaikan sijainti voi vaikuttaa huomattavasti viljelyyn ja käyttäjien terveyteen. Kaupungissa viljelypaikat sijaitsevat usein käyttämättömillä ja tilapäisillä joutomailla tai muodostavat puskurialueen meluisan infrastruktuurin ja asuinalueen välissä. Viljelypaikan valinnassa kannattaa ottaa huomioon ympäristöllisesti turvallinen sijainti. Näin voidaan tukea kaupunkiviljelyä, joka edistää asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä tuottaa ravitsevaa ja terveellistä ruokaa.

Tässä tietolehtisessä esitellään, miten ympäristö- ja terveysriskejä voidaan välttää ja mitkä indikaattorit ovat käyttökelpoisia sijaintipaikan valinnassa.

Viljelijöille, jotka pyrkivät edistämään hyvinvointiaan ja tavoittelevat terveellistä, runsasta satoa, tietolehtinen tarjoaa neuvoja siihen, miten arvioida paikallisen maankäytön vaikutuksia viljelypaikkaan ja mitä seurauksia voi olla aikaisemmalla maankäytöllä.

Viranomaisille ja suunnittelijoille tietolehtinen tarjoaa tukea ympäristönäkökohtien arviointiin, kun tavoitteena on suunnitella viljelypaikkoja, jotka tuottavat ekosysteemipalveluita ja sosiaalista kestävyyttä.

Kuva 2 – Kaupunkiviljelmä nimeltään Birmingham Edible Eastside entisellä teollisuusalueella Englannissa. Kuva: Susan Noori

Kuva 3 – Tulva Freisingissä Saksassa. Kuva: Annette Voigt

Vinkkejä viljelijöille

Mikä sijainnissa on tärkeää?

Hyvinvointi

Viljelypaikan tulisi olla lähellä ja/ tai helposti saavutettavissa jalan, pyörällä tai julkisilla kulkuneuvoilla (läheisyys, tavoitettavuus).

- Viljelyvälineiden saatavuus tulisi ottaa huomioon.
- Viljelypaikan tulisi olla helppopääsyinen liikuntarajoitteisille.
- Viljelypaikan tulisi olla miellyttävä ja turvallinen: ei liian meluinen, tulvimaton, varustettu yhteisalueilla, sopivasti paistetta ja varjoa, ei ilkeävaltaa, turvallinen työskennellä, yleisölle avoin.

Runsas ja terveellinen sato

- Maan tulisi olla viljavaa: hapan vs emäksinen, ei liian hiekkainen eikä hiostava (keskitasoinen vedenpidätyskyky), orgaanisia aineita sisältävä ravinteikas maaperä.
- Vesipiste on välttämätön.
- Saat laadukkaita vihanneksia, jos i) ravinteita on riittävästi vihannesten kasvuun, ii) pidättäytyt tuholaismyrkyistä, iii) eikä maaperä ole saastunut.

Mitä voit tehdä?

- Vieraile naapurustossa ja keskustele asukkaiden kanssa.
- Vältä entisiä teollisuusalueita ja hylättyjä paikkoja.

- Löydä alueita läheltä mahdollisia viljelijöitä.
- Varmista että paikkaan pääsee helposti: julkinen liikenne, pyöräilyreitit.
- Turvaa esteetön pääsy alueelle (loiva maasto, vältä portaita...).
- Vieraile paikoissa ja niiden ympäristöissä valitaksesi paikan, joka on etäällä melusta ja päästölähteistä (liikenne, teollisuus) ja tulvariskeistä.
- Vieraile paikassa eri vuorokauden aikoina, jotta näet paistekohdat.
- Yritä saada tietoa aikaisemmasta maankäytöstä ja sen nykyvaikutuksista. Kaupunginvirastosta voi löytyä melukarttoja, tietoa maankäytöstä ja -omistuksesta, saastuneista maa-alueista jne.
- Käytä yksinkertaisia markkinoilta saatavissa olevia testejä arvioidaksesi maaperän laatua tai pyydä asiantuntijaa arvioimaan saastuneisuutta.
- Tarkasta käytettävissä olevat kaivot, pääsy vesijohtoverkostoon ja mahdollisuus sadeveden keruuseen.
- Selvitä mahdollisuudet käyttää maanparannusaineita ja niiden tarpeellisuus

Lisätietoja

Viitteitä:

Voigt, A. & Leitão, T. E.

(2016): Lessons learned: indicators and good practice for an environmentally-friendly urban garden. – In: Bell, S. et al. (Eds.): Urban Allotment Gardens in Europe. Routledge: 165-197.

Hursthouse, A. & Leitão

T.E., (2016): Environmental pressures on and the status of urban allotments. – In: Bell, S. et al. (Eds.): Urban Allotment Gardens in Europe. Routledge: 142-164

Alloway, B. J. (2004).

Contamination of soils in domestic gardens and allotments: a brief overview. Land Contamination and Reclamation, 12(3).

Charlesworth, S., De Miguel, E. A. and Ordoñez, A. (2011).

A review of the distribution of particulate trace elements in urban terrestrial environments and its application to considerations of risk. Environmental Geochemical Health 33: 103–123.

Kuva 4 - Oma-aloitteisesti perustettu viljelmä lähellä kaupungin infrastruktuureja Lissabonissa Portugalissa. Kuva: Teresa Leitão

Kuva 5 - Tuulelta suojattu viljelmä ja yhteinen alue, Coueron, Ranska. Kuva: Béatrice Béchet

Viesti suunnittelijoille

Miten tukea projektia? Löydä riskitön viljelypaikka

- Ota huomioon paikan historia (aikaisempi maankäyttö) ja geologia määrittääksesi maaperän ja veden pilaantumisen riskin sekä ruoan saastumisriskin ja vahinkoriskin.
- Arvioi, miten nykyinen paikallinen teollisuustoiminta ja asuinalueen infrastruktuuri vaikuttavat viljelypaikkaan.
- Valitse viljelypaikka, johon ei kohdistu luontaisia riskejä.

Huolehdi että palstoilla on laadukas maaperä vihannesten ja kukkien kasvattamiseen.

Viljelyalueella voi olla suotuista vaikutusta ekosysteemipalveluihin

- Kaupunkiviljelmät luovat tai laajentavat vihervyöhykkeitä ja lisäävät ekosysteemipalveluita.
- Kaupunkiviljelmät lisäävät luonnon monimuotoisuuden potentiaalia.

Mistä löytää tietoa ja neuvoja?

- Käytä tietokantoja geologisista kartoituksista ja aikaisemmasta teollisuustoiminnasta.
- Käytä melu- ja tuulikarttoja arvioidaksesi mahdollista melusaastetta sekä toimintoja, joilla on vaikutusta ilmanlaatuun ja suoraan maaperän saastumiseen.

- Arvioi valuma- ja tulvavesien mahdollisuus riskikartoilta.
- Jos epäilet maaperän laatua, tilaa maaperän saastumistutkimus ja laadun määrittäminen perusindikaattorein (rakenne, pH, orgaaninen aine, sähkönjohtavuus sekä kokonaisfosfori ja -typpi).
- Vesi on välttämätöntä: varmista että paikalle on saatavissa juomakelpoista vettä, ellei tämä ole mahdollista, varmista kaivoista pumpattavan veden laatu (vertaa standardeihin).
- Harkitse kattoviljelyä, kohotettuja viljelyalustoja tai maaperän uusimista, jos on olemassa riski maaperän pilaantumisesta.
- Valitse paikka, joka on vihervaluen tai kosteikon vieressä.
- Avaa viljelyalue yleisön virkistyskäyttöön.
- Turvaa ekologinen jatkuvuus varmistamalla, että viljelyalue saa kaavoituksessa oikeanlaisen merkinnän (vihervalue, ekologinen yhteys, melusuojaus...).
- Valitse paikka, jolla on ekologista potentiaalia: puita, kosteikko tai vesistö lähellä, elinympäristöjä eläimille, paikallisia kasveja.

Lisätietoja

Hyödyllisiä linkkejä

<http://www.urbanallotments.eu/>

<http://urbangardenguide.com/>

http://www.foodsecuritynews.com/Publications/Community_Garden_Best_Practices_Toolkit.pdf

Tapaustudkimus

Crapaudinen puisto (Nantes, Ranska) ja **Parque Hortícola da Granja** (Lissabon, Portugali) ovat hyviä esimerkkejä "parc potager" -mallia noudattavasta suunnittelusta. Se tarkoittaa viljelijöiden ja muiden asukkaiden yhteistä aluetta, joka on tarkoitettu ruoantuotantoon ja vapaa-ajan viettoon (pelikenttiä, piknik-alue, nurmikoita). Crapaudinen puistossa (julkinen vihervalue) viljelyalue toimii ympäri vuoden koko alueen elävänä keskuspaikkana, jossa järjestetään musiikkitapahtumia, otetaan vastaan opiskelijaryhmiä jne.

KIRJOITTAJAT

Béatrice Bechet, IFSTTAR, France

Teresa E. Leitão, LNEC, Portugal

Annette Voigt, AAU, Austria

¹vastaava kirjoittaja: beatrice.bechet@ifsttar.fr

käännös: Arki Jokinen, Tampereen yliopisto, ari.jokinen@uta.fi

INFO SARJA | NUMERO 1 V. SUOMI | E-JULKAISUN PVM: 01.12.2016

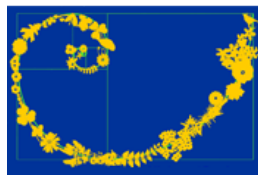

COST (European Cooperation in Science and Technology) on Euroopan unionin yhteistyö- ja tutkimusverkostomalli. Sen tavoitteena on mahdollistaa tieteellisiä ja teknologisia läpimurtoja ja johdattaa uudenlaisiin toimintatapoihin ja tuotteisiin sekä osallistua eurooppalaisen tutkimuksen ja innovaatiokehityksen vahvistamiseen.

www.cost.eu

EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma Horisontti 2020 tukee COST:ia

Kiitokset

Tämä tietolehtinen perustuu COST Action TU1201 Urban Allotment Gardens in European Cities -verkoston työhön, jota on tukenut COST (European Cooperation in Science and Technology)

www.urbanallotments.eu

Liity mukaan Urban gardens in Europe -ryhmään

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>